

Standardy ošetrovateľskej péče			
č. 05	BEZPEČNÝ ODBĚR BIOLOGICKÉHO MATERIÁLU		
Autor: Anna Sekaninová		Platnost od: 1. 9. 2002	Schválila: Rada kvality
Určeno pro: Všeobecná sestra, praktická sestra			
Poslední revize: č. 6 4/2014		Důvod revize: Periodická kontrola	
Poslední revize: č. 7 8/2017		Důvod revize: Periodická kontrola	Kontrolu provedl: Irena Cyroňová
Poslední revize: č. 8 6/2019		Důvod revize: Periodická kontrola	Přezkoumal: Bc. Taťána Bělicová
Poslední revize: č. 9 6/2021		Důvod revize: Periodická kontrola	Přezkoumal: Bc. Taťána Bělicová
Poslední revize: č. 9 6/2021		Kontrolu provedl: M. Kašingová	Přezkoumal: G. Przybylová
Poslední revize: č. 10		Důvod revize:	
Termín další revize: 6/2023			
Identifikace výtisku:		Výtisk jediný – originál (výtisk z elektronické podoby má pouze informativní charakter)	

Definice

Za biologický materiál lze považovat všechny tělesné tekutiny a výměšky, které lze od pacienta „získat“. Formy biologického materiálu jsou: krev, moč, stolice, sputum, výtěry, sekret z drénů, mozkomíšní mok, žaludeční obsah aj.

Odběry biologického materiálu se provádějí na vyšetřovně, nebo na lůžku pacienta.

Pomůcky:

- označené zkumavky a odběrové soupravy dle druhu vyšetření,
- k odběru krve – rukavice, škrtidlo, čtverečky, desinfekce, emitní miska, bezpečnostní odběrový systém, případně jehla, stříkačka, náplast,
- ochranné rukavice, popř. ústenka,
- stojan na zkumavky, set na sedimentaci,
- k odběru moče sterilní zkumavka (kádinka), pomůcky k cévkování,
- žádanky, štítky se jménem, rodným číslem, názvem a razítkem oddělení
- nádobu na transport vzorků

Proces:

- **informuj** pacienta o způsobu odběru, o případné přípravě před odběrem,
- **ověř si** totožnost pacienta před výkonem a to dotazem na jméno a příjmení, identifikací pomocí identifikačního náramku
- **zjistí** před provedení odběru, zda pacient nemá alergii na dezinfekční prostředek či náplast,

- **ulož** pacienta do vhodné polohy dle typu odběru a stavu pacienta,
- **příprav** všechny pomůcky na vozík nebo podnos,
- **dezinfikuj si** ruce, vezmi ochranné rukavice, eventuelně ústenku,
- **dodržuj** při odběru předepsaný postup a metodický návod laboratoře,
- **odebírej** materiál za aseptických podmínek,
- **používej** **bezpečnostní odběrový systém,**
- **proved'** odběr do předem označených zkumavek,
- **prováděj** odběr šetrně s ohledem na celkový stav a prožívání pacienta,
- **ošetři** místo vpichu obvyklým způsobem,
- **informuj** pacienta o nutnosti přitlačit místo vpichu (prevence hematomu),
- **pracuj** tak, aby se materiál nestal zdrojem nákazy,
- **zajisti** včasné odeslání vzorků a zabezpeč materiál tak, aby při přepravě nebyl znehodnocen,
- **odděl** při přepravě žádanky od biologického materiálu,
- **předlož** došlé výsledky lékaři a zalep výsledky chronologicky do dokumentace.

POZOR! Ochranné rukavice použij jen pro jednoho pacienta!

Možné komplikace:

- alergie na dezinfekční prostředek, náplast – nutno zapsat do ošetrovatelské dokumentace,
- ruptura cévy,
- poranění při cévkování,
- rozbití zkumavky či odběrové nádoby,
- znehodnocení vzorku
- mdloba či nevolnost pacienta.

POZOR!!!

- Je-li pacient HbsAg nebo HIV pozitivní, nebo má-li pacient infekci způsobený rezistentním bakteriálním kmenem (např. MRSA) označ zkumavku **červeným nápisem.**
- Postupuj u každého pacienta tak, jako by se jednalo o pacienta s infekční chorobou.
- **POUŽÍVEJ OCHRANNÉ POMŮCKY!!!**

Při odběru krve z kanyly dodržuj stanovený postup:

- **odezinfikuj** před rozpojením konec hadičky a infúzního setu,
- **odpoj** infúzní roztok,
- **odsaj** 5-10 ml z kanyly a proved' odběr,
- **propláchni** po odběru kanylu sterilním FR,
- **dezinfikuj** a oři před napojením konec infúzního setu a hadičky,
- **dbej,** aby ve spoji nebyly zbytky krve,
- **nastav** zpět ordinovanou infúzi.

Úklid pomůcek:

- odstraň použitý jednorázový materiál do nádoby pro infekční odpad,

- nikdy neodděluj ručně jehlu od stříkačky (používej snímací pomůcky),
- nikdy nenasazuj kryt jehly zpět na jehlu,
- použitou jehlu nenasazuj zpět na soupravu,
- proved' dekontaminaci ostatních pomůcek,
- doplň potřebný materiál,
- po odběru zkontroluj prostředí pacienta.